

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ ΕΡΓΟΥ

«ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΥΤΟΧΘΟΝΩΝ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΩΝ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ ΜΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΑΜΠΕΛΩΝΑ» 2009-2014

Διεθνώς η αμπελο-οινική δραστηριότητα προσανατολίζεται στη δημιουργία αμπελώνων ολοκληρωμένης ή βιολογικής διαχείρισης με πολλαπλασιαστικό υλικό εγγυημένο για το επίπεδο φυτοϋγείας και γενετικής καθαρότητας (ποικιλία ή κλώνος).

Η αμπελοργία των Κυκλάδων εξαρτάται βασικά από τις εδαφοκλιματολογικές ιδιαιτερότητες, που δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης ανάλογων με εκείνων των άλλων ανταγωνιστικών αμπελοργικών περιοχών της χώρας ή άλλων αμπελοργικών χωρών. Μοναδική διέξοδος είναι η υποστήριξη μιας νησιωτικής αμπελοργίας που θα διατηρεί χαρακτηριστικά της παραδοσιακής καλλιέργειας εμπλουτισμένα με επιλεγμένες παρεμβάσεις της τρέχουσας τεχνολογίας, η βιωσιμότητα της οποίας θα στηρίζεται στην ποιότητα και διαφορετικότητα της οινικής παραγωγής (η λαμπρή περίπτωση της Θήρας ενισχύει πλήρως την άποψη).

Τόσο η ποιότητα, που προσεγγίζεται από τη λιτή εισροή αγροχημικών και παραδοσιακά συστήματα καλλιέργειας, όσο και η διαφορετικότητα, που ενισχύεται από πλειάδα μοναδικών οινοποιήσιμων ποικιλιών, ενθαρρύνουν την ανάληψη δράσεων για τη βιώσιμη αναγέννηση της κυκλαδίτικης αμπελοργίας. Η δυνατότητα της δημιουργίας αμπελώνων στα κυκλαδίτικα νησιά, σε σύντομο σχετικά χρόνο, με βελτιωμένο πολλαπλασιαστικό υλικό τοπικών ποικιλιών και παράλληλη αξιοποίηση σύγχρονων μεθόδων οινοποίησης κρίνεται εφικτή. Βέβαια θα πρέπει να λειτουργήσουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις προκειμένου να επιτευχθεί η βιωσιμότητα του αμπελώνα και η παραγωγή οίνων μοναδικής ιδιοσυγκρασίας.

Η επιτυχία της Πρότασης βασίζεται στη γενετική ποικιλομορφία του Κυκλαδίτικου αμπελώνα που διαπιστώθηκε και διασώζεται στην πορεία ολοκλήρωσης του προαναφερθέντος Έργου. Βέβαια η οινολογική αξιολόγηση των ξεχασμένων γηγενών ποικιλιών χρήζει επιβεβαίωσης. Η αναγκαιότητα άξιων και με μεράκι νέων αμπελοργών-οινολόγων είναι εμφανής. Η συλλογική δραστηριοποίησή τους σε κάθε νησί θα αποτελέσει εχέγγυο για τη δημιουργία ποιοτικών οίνων με έντονη ταύτιση του νησιού παραγωγής. Μοναδική ποικιλία, συνδυασμός γηγενών ποικιλιών, οίνος με μοναδικά αναγνωρίσιμα γευσιγνωστικά χαρακτηριστικά.

Η Πρόταση συγκροτείται από Δράσεις σε σειρά προτεραιότητας και σημασίας.

1^η ΔΡΑΣΗ. Δημιουργία δεύτερου Αμπελώνα Διατήρησης Ποικιλιών Κυκλάδων.

Με δεδομένο ότι ο Αμπελώνας Διατήρησης Ποικιλιών Κυκλάδων, στην περιοχή Λογγοβάρδας της Πάρου είναι αυτόριζος, θα πρέπει να διασφαλισθεί από ενδεχόμενη – πολύ πιθανή – καταστροφή από προσβολή της Φυλλοξήρας. Προτείνονται δύο Υπό-δράσεις:

α) Δημιουργία αυτόριζων αμπελόφυτων των ποικιλιών και φύτευση σε αγρό της Ε.Θ.Π. στη Θήρα (υπάρχει προφορική αποδοχή από τη διοίκηση της ΕΘΠ)

β) Δημιουργία εμβολιασμένων σε πιστοποιημένα αμερικάνικα υποκείμενα αμπελόφυτων των ποικιλιών και φύτευση σε αγρό της ΕΑΣΠ.

Σε κάθε περίπτωση ο Αμπελώνας θα πρέπει να είναι επισκέψιμος προκειμένου να δημοσιοποιηθεί πρακτικά και αποτελεσματικά ο γενετικός αμπελοργικός πλούτος των Κυκλάδων. Απαιτείται περίφραξη, δυνατότητα πρόσβασης και τοποθεσία πληροφοριακών πινακίδων.

2^η ΔΡΑΣΗ. Δημιουργία πιλοτικών αμπελώνων με γηγενείς νησιωτικές ποικιλίες.

Θα γίνει επιλογή των αγρών που θα προσφερθούν από νέους αμπελοργούς σε κάθε νησί για τη δημιουργία των πιλοτικών αμπελώνων. Η φύτευση θα γίνει με κληματίδες του χειμώνα συγκεκριμένων γηγενών ποικιλιών σε έκταση τουλάχιστον ενός στρέμματος (\approx 300 αμπελόφυτα/ποικιλία). Θα προτιμηθούν μητρικά πρέμνα με ανεκτό επίπεδο φυτοϋγείας: απουσία

μολυσματικού εκφυλισμού, ιών της συστροφής του φύλλου (GLRaV-1, -3 , 4-9) και ιού της βοθρίωσης του κορμού. Θα χρησιμοποιηθεί αυτόριζο και όχι εμβολιασμένο σε αμερικάνικο υποκείμενο αμπελόφυτο, καθόσον δεν υπάρχει πιστοποιημένο υλικό αμερικάνικων υποκειμένων. Ενδεχόμενη χρήση του θα επιβαρύνει τον αμπελώνα με την εμφάνιση νέων εκφυλιστικών ασθενειών και θα χαθεί το πλεονέκτημα της διάθεσης υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού των γηγενών ποικιλιών. Βέβαια θα υφίσταται ο κίνδυνος εμφάνισης της φυλλοξήρας, κίνδυνος που προέρχεται και μεγεθύνεται από τη διακίνηση μη πιστοποιημένου αμπελουργικού πολλαπλασιαστικού υλικού.

3^η ΔΡΑΣΗ. Εκπαίδευση αμπελουργών.

Το μειονέκτημα του μικρού και διάσπαρτου νησιωτικού κλήρου σε συνδυασμό με την απουσία σοβαρής επαγγελματικής εκπαίδευσης, δεν επιτρέπει την επίτευξη των αναγκαίων οικονομικών κλίμακας για μείωση του κόστους παραγωγής και αύξηση της ποιότητας της παραγωγής (σταφυλιών και οίνου). Για τη δημιουργία βιώσιμου νησιωτικού αμπελώνα κρίνεται αναγκαία η παρουσία εταιρικού παραγωγικού συστήματος (π.χ. ομάδα παραγωγών) με παράλληλη εκπαίδευση των μελών στις απαιτήσεις της καλλιέργειας και στην εφαρμογή ολοκληρωμένης ή βιολογικής διαχείρισης.

4^η ΔΡΑΣΗ. Δημιουργία άμπελο-οινικού κέντρου.

Η συγκρότηση ενός Κέντρου παροχής επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης με παράλληλο συντονιστικό έργο θα καλύψει τις αδυναμίες που προκύπτουν από τη διάσπαρτη παρουσία των αμπελουργικών περιοχών. Το Κέντρο αξιοποιώντας τις σημερινές τεχνολογικές δυνατότητες (internet, e-mail, Skype, digital imaging κ.α.) θα μπορεί να παρέχει ποικίλες υπηρεσίες τεχνικών συμβουλών (διαγνώσεις, χρονοδιάγραμμα επεμβάσεων, επιλογές αγροχημικών, πληροφορίες για επαφές με εξειδικευμένα Εργαστήρια και δημόσιες υπηρεσίες κ.α.). Επίσης θα φροντίσει για τα εκπαιδευτικά σεμινάρια αμπελουργίας. Το Κέντρο μπορεί να ταυτισθεί με σχετική υπηρεσία της Περιφέρειας αφού ενισχυθεί καταλλήλως με επιστημονικό προσωπικό και εξοπλισμό.

5^η ΔΡΑΣΗ. Επέκταση του Έργου

Η επισήμανση, διάσωση, διατήρηση στον αμπελώνα γενετικού υλικού των αυτόχθονων ποικιλιών αμπέλου θα πρέπει να συνεχισθεί στα υπόλοιπα κυκλαδίτικα νησιά που διατηρούν ακόμη αυτόριζους αμπελώνες. Υπολογίζεται ότι υπάρχουν τουλάχιστον άλλες 30 τοπικές ποικιλίες σε γηραιούς αμπελώνες που κινδυνεύουν να εκλείψουν λόγω εγκατάλειψης. Η επιτυχία της συγκεκριμένης Δράσης θα εξαρτηθεί από την αναζήτηση όχι τόσο συνταξιούχων αμπελουργών που γνωρίζουν την ποικιλομορφία των ιδιόκτητων αμπελώνων όσο από την προσέλκυση νέων αμπελουργών που θα αναλάβουν μέρος της σχετικής εργασίας επισήμανσης και αργότερα της αξιολόγησης του γηγενούς αμπελουργικού υλικού.

Η συγκεκριμένη συνοπτική Πρόταση έχει τον χαρακτήρα της προκαταρκτικής υποβολής και επομένως στερείται τεχνικών και οικονομικών στοιχείων. Το σκεπτικό του υπογράφοντος περιλαμβάνει την προϋπόθεση της ολικής ή μερικής αποδοχής από το Περιφερειακό Συμβούλιο των προαναφερθέντων Δράσεων προκειμένου να συνταχθεί ενδεχομένως η τελική Πρόταση.

Απόστολος Αυγελής

6945-371706